

Managementrapportage Tweede helft 2023

Werk & Inkomen inclusief Minimaregelingen en Schuldhulpverlening

Gemeente Wassenaar



14 mei 2024

Index

Samenvatting	2
Algemene trends (landelijke) arbeidsmarkt	3
Ontwikkelingen op de regionale arbeidsmarkt	4
Algemene ontwikkeling van het gemeentelijk uitkeringsbestand.....	5
Algemene kenmerken uitkeringsbestand	8
Minimaregelingen	10
Schuldhelpverlening	11
BUIG-budget	11

Samenvatting

In de voorliggende managementrapportage (hierna Marap) worden de ontwikkelingen van het gemeentelijke re-integratie en participatiebeleid, minimaregelingen en schuldhulpverlening over de tweede helft van 2023 gepresenteerd.

In de tweede helft van 2023 is het aantal mensen met een bijstandsuitkering in de gemeente Wassenaar licht gestegen na een periode van sterke daling. Omdat de kansrijke cliënten veelal zijn uitgestroomd, vraagt de bemiddeling van de huidige bijstandspopulatie om een intensievere begeleiding.

Leeswijzer

In de meeste grafieken en tabellen in deze Marap is een vergelijking gemaakt tussen het jaar 2023 en de jaren 2022 en 2021. Door deze vergelijking kunnen de trends en ontwikkelingen inzichtelijk gemaakt worden.

De opbouw van de Marap is onveranderd. In de hoofdstukken 1 en 2 wordt kort ingegaan op algemene trends op de arbeidsmarkt alsmede op recente regionale ontwikkelingen. In hoofdstuk 3 wordt vervolgens de actuele ontwikkeling van het gemeentelijke uitkeringsbestand gepresenteerd, waarna in hoofdstuk 4 kenmerken van het uitkeringsbestand in beeld worden gebracht. De hoofdstukken 5 en 6 zijn gereserveerd voor ontwikkelingen omtrent de minimaregelingen en schuldhulpverlening. Ten slotte wordt in hoofdstuk 7 op de budgetten gereflecteerd.

1 Algemene trends (landelijke) arbeidsmarkt

De Nederlandse economie is in 2023 met 0,1% gegroeid. Dat was een stuk minder dan in 2021 en 2022, toen de economie met een groei van respectievelijk 6,2 en 4,3 procent sterk herstelde van de coronapandemie in 2020. De Nederlandse economie kon in 2022 groeien door de inhaalslag na de coronapandemie, zelfs in combinatie met een recordhoogte van de inflatie 11,6%. In 2023 kon deze stijging niet meer worden gerealiseerd. Dit levert een bescheiden groei van 0,1% op met een nog steeds relatief hoge inflatie van 4,1%.

De Nederlandse Bank geeft voor de afkoeling van de economie in 2023 als belangrijkste oorzaken; de terugval van de wereldhandel en het monetaire beleid van de Europese Centrale Bank. Dat beleid is nodig om de hoge inflatie te bestrijden. De economie kan groeien doordat er meer wordt gewerkt en/of doordat werkenden productiever zijn geworden. In 2023 was de groei van de economie toe te schrijven aan een stijging van de werkgelegenheid en de daling van de inflatie.

1.2 Economie

Nadat de Nederlandse economie in de eerste helft van 2023 was gekrompen, is deze in de tweede helft weer gegroeid. De uiteindelijke groei over 2023 was 0,1%.

De bedrijfstak overheid, onderwijs en zorg (vooral overheid en zorg) en de zakelijke dienstverlening droegen van alle bedrijfstakken het meest bij aan de groei van de economie in 2023. Deze bedrijfstakken groeiden weliswaar niet het hardst, maar drukten vanwege hun omvang een grote stempel op de economische ontwikkeling.

In het vierde kwartaal van 2023 neemt zowel het aantal werklozen¹ (-6.000) als het aantal vacatures (-5.000) af. Hierdoor blijft de arbeidsmarkt eind 2023 net zo gespannen als in de andere kwartalen. Tegenover elke 100 werklozen staan opnieuw 114 vacatures.² Dit is het negende achtereenvolgende kwartaal waarin er meer vacatures zijn dan werklozen. In hoofdstuk 3 wordt nader ingegaan op de lokale ontwikkelingen in Gemeente Wassenaar.

1.3 Werkloosheid

De werkloosheid veranderde vorig jaar weinig. In december was 3,6% van de beroepsbevolking werkloos en dat was gelijk aan het gemiddelde over 2023. Het aantal werklozen nam in de laatste drie maanden van het jaar licht af met gemiddeld 3 duizend per maand, tot 361 duizend personen in december. In dezelfde periode kwamen er gemiddeld per maand 25 duizend mensen bij met betaald werk. Dit betekent dat onder het aantal werklozen meer mensen met een bijstandsuitkering niet zijn uitgestroomd naar werk en dat het mensen met een werkloosheidsuitkering juist minder zijn ingestroomd.

Het aantal mensen met een bijstandsuitkering daalt al een aantal jaar achter elkaar. Dit jaar is het voor het eerst weer iets toegenomen ten opzichte van vorig jaar. De ontwikkeling van het aantal mensen met een bijstandsuitkering wordt bepaald door het saldo van instroom en uitstroom. In 2023, behalve in het vierde kwartaal, stroomden meer mensen de uitkering uit dan er in.

¹ Hieronder worden alle werklozen verstaan met of zonder een vorm van uitkering; werkloosheidsuitkering, bijstand, WIA, etc.

² Bron: CBS

Eind 2023 ontvingen ca 392.000 mensen een algemene bijstandsuitkering in Nederland. Dat zijn er iets meer (ca 5.000) dan een jaar eerder op hetzelfde moment. Het aantal jongeren tot 27 jaar met een bijstandsuitkering is gestegen tot bijna 38.000 (ten opzichte van 34.500 vorig jaar).

Het aantal langdurig werklozen, dat wil zeggen twaalf maanden of langer, is dit jaar afgenomen van 66.000 eind 2022 naar 50.000 eind 2023. De groep werklozen (waaronder o.a. ook WW-ers) is groter dan alleen de groep mensen met een bijstandsuitkering.

2 Ontwikkelingen op de regionale arbeidsmarkt

De samenwerkende partners in de arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal (ZHC) hebben op 7 september 2023 de intentieverklaring getekend voor het op- en inrichten van een Regionaal Werkcentrum (RWC). Met als doel één centraal loket om werkzoekenden, werkenden en werkgevers van dienst te zijn. De betrokken partijen zijn met elkaar in overleg om afspraken te maken over de vormgeving en invulling van het RWC.

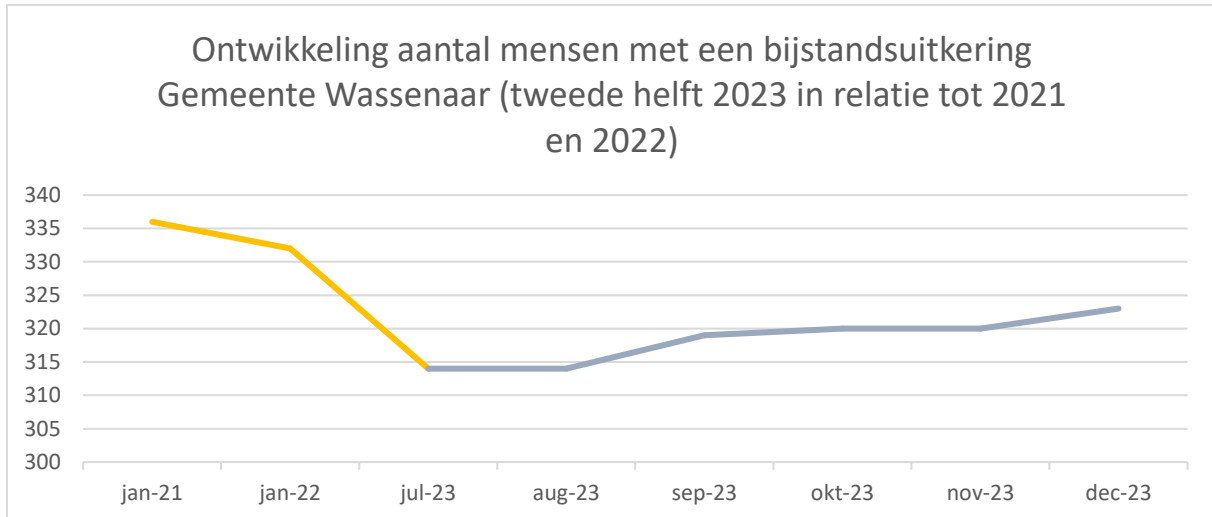
Het UWV voorziet dat de economie stagneert een lagere economische groei voor 2024 dan voorspeld. Het UWV verwacht dat de banengroei in 2024 sterk terugloopt tot 0,4%. Nog steeds zijn er voor veel beroepen in verschillende richtingen personeelstekorten, die de komende jaren blijven aanhouden. Dit komt met name door vergrijzing en mismatch. Ondanks deze krapte zijn er mensen die de weg naar de arbeidsmarkt niet kunnen vinden. Zij ervaren verschillende belemmeringen waardoor het voor hen soms moeilijk is om werk te vinden of houden.

Door verschillende oorzaken kan het – ondanks de krappe arbeidsmarkt – voor mensen lastig zijn om (meer) te werken, terwijl zij dat wel willen. Bijvoorbeeld vanwege een aandoening, ziekte of handicap. Ook hebben ze niet altijd de vaardigheden waar werkgevers om vragen. Bijvoorbeeld omdat ze moeite hebben met lezen en/of schrijven, of belangrijke digitale vaardigheden missen die nodig zijn op de werkvloer. Sommige mensen verwachten dat zij er financieel niet of weinig op vooruit gaan als ze (meer) gaan werken. Bijvoorbeeld door verlies van toeslagen of andere ondersteuningsregelingen. Samenwerking tussen de partners op de arbeidsmarktregio is essentieel, om het beschikbare aanbod duurzaam aan het werk te krijgen.

3 Algemene ontwikkeling van het gemeentelijk uitkeringsbestand

Nadat het aantal mensen met een bijstandsuitkering lange tijd is gedaald, zien we in de tweede helft van 2023 een lichte stijging in het uitkeringsbestand. Het aantal mensen (huishoudens) dat eind 2023 een bijstandsuitkering ontving in Wassenaar, bedraagt 323.

Grafiek 1 Ontwikkeling uitkeringsbestand gemeente Wassenaar



De trend komt overeen met de landelijke cijfers. Daar zien we ook een lichte stijging van het aantal bijstandsuitkeringen. In gemeente Wassenaar is er een sterkere stijging zichtbaar dan de landelijke trend. Dit kan door verschillende factoren worden veroorzaakt. De doelgroep, die nu in de bijstand zit, is steeds complexer en lastiger te plaatsen.³ Tevens zijn er in 2023 meer faillissementen in Wassenaar geweest. Dit zou een mogelijke, kleine factor kunnen zijn.

Tabel 1 Landelijke ontwikkeling aantal mensen met een bijstandsuitkering tweede helft 2023⁴

Juli	391.000
Augustus	390.000
September	390.000
Oktober	390.000
November	391.000
December	392.000

3.1 In- en uitstroombewegingen

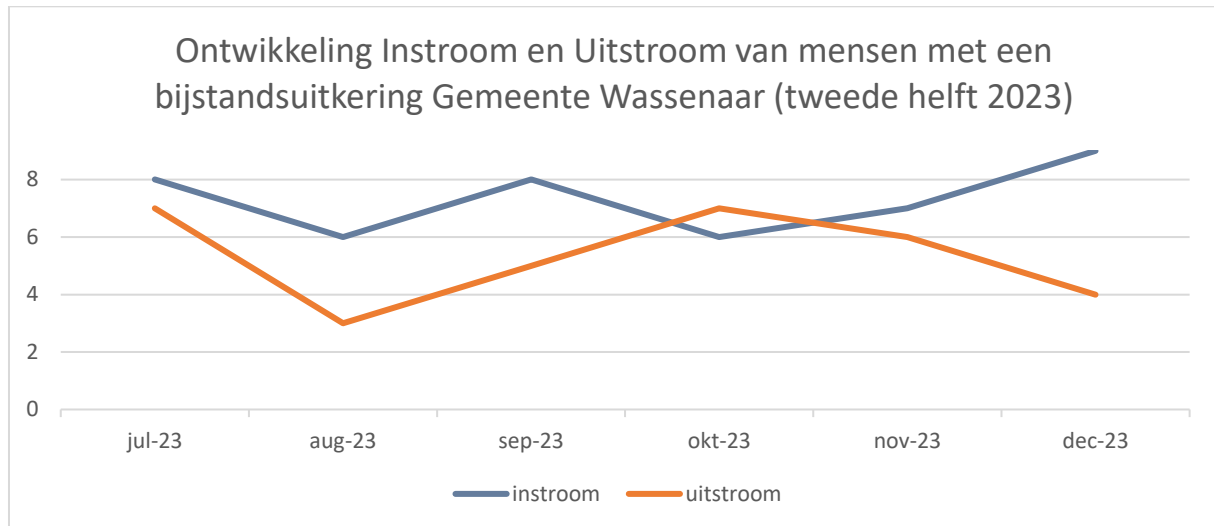
De algemene ontwikkeling van het uitkeringsbestand is het saldo van (maandelijke) in- en uitstroombewegingen. In grafiek 2 zien we dat in het tweede halve jaar van 2023 meer bijstandsuitkeringen zijn toegekend dan beëindigd, behalve in de maand oktober. Toen zijn er meer mensen uitgestroomd (7) dan mensen ingestroomd (6).

³ Dit geldt voor heel Nederland.

⁴ Bron: CBS

Het aantal nieuw toegekende bijstandsuitkeringen per maand schommelt tussen 6 (in oktober) en 9 (in december). Met betrekking tot het aantal beëindigingen schommelt het aantal tussen 3 (in augustus) en 7 (in juli en oktober).

Grafiek 2 Ontwikkeling in- en uitstroom gemeente Wassenaar tweede halfjaar 2023



3.2 Indeling van het uitkeringsbestand op basis van afstand tot de arbeidsmarkt

De indeling van het uitkeringsbestand in 'afstand tot de arbeidsmarkt' volgt uit de eerste gesprekken die gevoerd worden met mensen die een bijstandsuitkering aanvragen. De consultant werk onderzoekt welke inspanningen binnen welke periode nodig zijn om iemand (terug) te begeleiden naar een plaats op de arbeidsmarkt. Het categoriseren van het uitkeringsbestand dient hierbij als hulpmiddel; onder andere om de juiste begeleiding in te kunnen zetten (zie tabel 2).

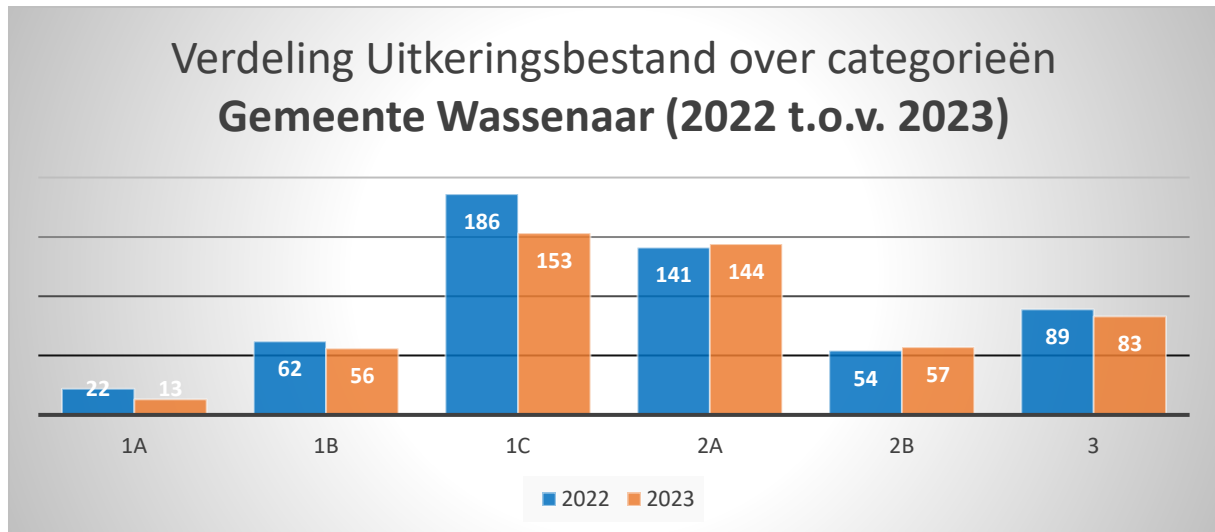
Tabel 2: Categorisering op basis van afstand tot de arbeidsmarkt

Unit Re-integratie	
Categorie 1A:	bemiddelbaar binnen 0-3 maanden
Categorie 1B:	bemiddelbaar binnen 4-12 maanden
Categorie 1C:	bemiddelbaar binnen 12-24 maanden
Unit Participatie	
Categorie 2A:	bemiddelbaar binnen 24-48 maanden
Categorie 2B:	bemiddelbaar binnen 24-48 maanden (i.v.m. Banenafpraak en Beschut Werk)
Categorie 3:	bemiddelbaar binnen 48 maanden of langer

De meeste mensen met een bijstandsuitkering in de gemeente Wassenaar (bijna twee derde van het totale bestand) zijn ingedeeld in de categorieën 1C en 2A (zie grafiek 3). Tussen deze twee categorieën vinden in de regel ook de overdrachten van participatie naar re-integratie (en andersom) plaats.

Het aantal mensen in de categorieën 1A en 1B is wederom gedaald. Dit komt door de aanhoudende krappe arbeidsmarkt: mensen die kunnen werken vinden vrij snel (weer) werk. De meeste mensen die nu bijstandsuitkering ontvangen hebben een langere afstand tot de arbeidsmarkt en daarom intensievere begeleiding nodig om (weer) aan de slag te gaan. Voor de WSP accounthouders, matchmakers en de leerwerkmakelaar wordt het steeds belangrijker om wensen en verwachtingen van de werkgever te 'managen', alsmede mee te denken over de mogelijkheden van mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt.

Grafiek 3 Verdeling uitkeringsbestand over categorieën



4. Algemene kenmerken uitkeringsbestand

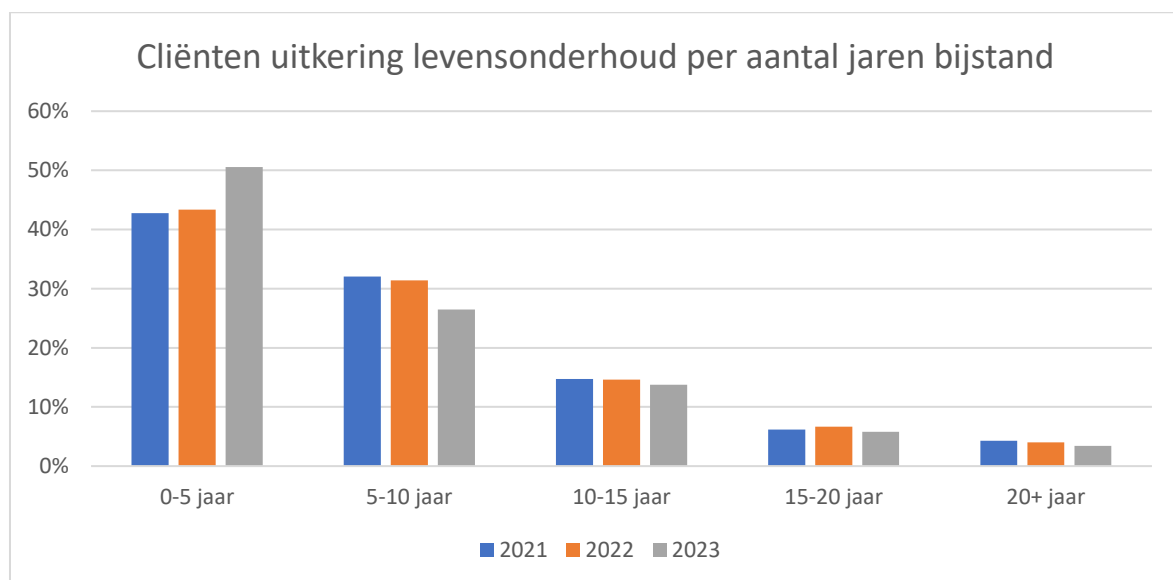
De samenstelling van het gemeentelijke uitkeringsbestand vertoont verschillen o.a. met betrekking tot uitkeringsduur, leeftijd en woonsituatie. Het betreft relevante informatie om beleidskeuzes en uitvoering passend hierop af te stemmen.

4.1 Duur bijstandsuitkering

Het aandeel mensen dat tot 5 jaar een bijstandsuitkering ontvangt is de afgelopen jaren gestegen (van 43% in 2021 naar 50.3% in 2023). Voor het eerst verblijven meer dan de helft van alle mensen korter dan 5 jaar in de uitkering (zie grafiek 4). Deze trend zet zich door in de andere categorieën, vooral in het aandeel 5-10 jaar is een daling zichtbaar van cliënten met een uitkering.

Zo'n 9% van de mensen met een bijstandsuitkering in de gemeente Wassenaar ontvangt deze uitkering al 15 jaar of langer. Dit aandeel is de afgelopen jaren stabiel. Voor het eerst verblijven meer dan de helft van alle mensen korter dan 5 jaar in de uitkering (zie grafiek 4).

Grafiek 4 Verdeling uitkeringsduur



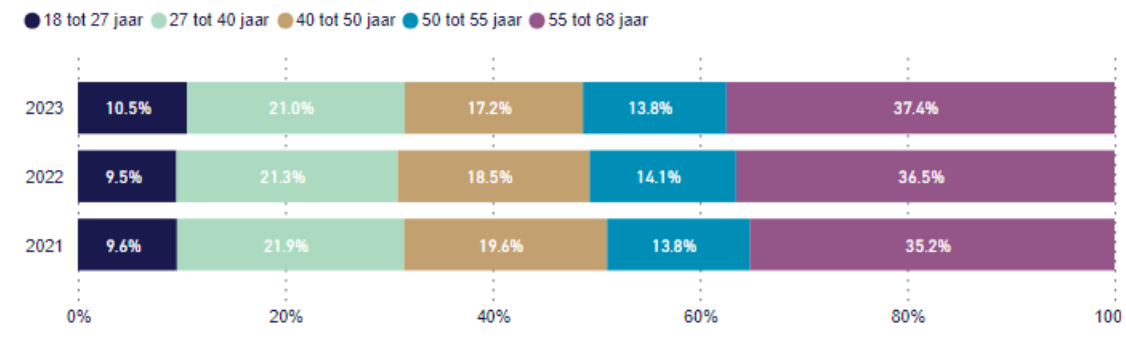
4.2 Verdeling uitkeringsbestand in leeftijdsgroepen

Over het algemeen zien we dat de verdeling van leeftijdscategorieën constant blijft over de afgelopen jaren. In 2023 is het aantal bijstandsuitkeringen landelijk gezien relatief het sterkste toegenomen bij de jongeren onder 27 jaar. Echter, zij vormen nog steeds de kleinste doelgroep, die een bijstandsuitkering ontvangen. Onder de jongeren in gemeente Wassenaar is een lichte stijging waar te nemen. Echter, deze stijging is minimaal.

Het aantal mensen die een uitkering ontvangen tussen 27 tot 55 zijn over de drie categorieën licht gedaald. Dit zijn echter minimale verschuivingen. Er is een kleine stijging zichtbaar in de leeftijdscategorie 55 tot 68 jaar. Dit is tevens ook de grootste groep mensen die een uitkering ontvangen. Dit is in lijn met de landelijke ontwikkelingen.

Grafiek 5 Leeftijdsgroepen van mensen met een bijstandsuitkering in de gemeente Wassenaar

Cliënten uitkering levensonderhoud per leeftijdsgroep

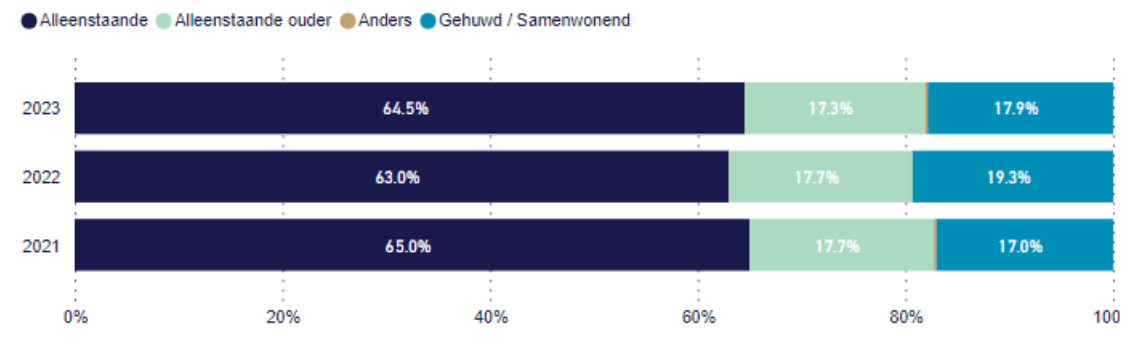


4.3 Samenstelling van huishoudens die een bijstandsuitkering ontvangen

De groep alleenstaanden vormen traditioneel de grootste groep van alle mensen met een bijstandsuitkering. Dat geldt zowel op landelijk als gemeentelijk niveau. In 2023 gaat het in de gemeente Wassenaar om twee derde van het totale bestand (zie grafiek 6). Nadat het aandeel alleenstaanden in 2022 nog licht is gedaald, zien we in 2023 weer een lichte stijging.

Grafiek 6 Verhouding samenstelling huishouden van mensen in de bijstand in de gemeente Wassenaar

Cliënten uitkering levensonderhoud per leefvorm



5 Minimaregelings

In 2022 bleek dat, ondanks de financiële druk op huishoudens in financieel kwetsbare positie, er geen toename van het aantal toegekende voorzieningen in het kader van het minimabeleid was. In 2023 lijkt er sprake van een afname in het aantal toekenningen. Het gebrek aan vertrouwen in de overheid lijkt hierbij een belangrijke rol te spelen. Mensen vinden het lastig om een regeling aan te vragen en zijn bang voor eventuele consequenties, bijvoorbeeld het terugbetalen.

In 2024 wordt het nieuwe Minimabeleid geïmplementeerd en zal hier aandacht voor zijn. Daarnaast is een belangrijk speerpunt het vergroten van de bekendheid en gebruik van de regelingen onder de doelgroep.

Tabel 3 Aantal toegekende voorzieningen minimabeleid per huishoudens Gemeente Wassenaar

	2021	2022	2023
Regeling maatschappelijke participatie	292	351	315
Computerregeling	14	11	15
Tabletregeling	9	13	9
Individuele inkomenstoelage	145	224	216
Internetkosten	68	68	58
Bewindvoering	32	34	32
School sport en cultuurkosten basisonderwijs (SSC)	51	79	58
School, sport en cultuurkosten voortgezet onderwijs	33	48	48
Totaal	644	828	751

In de toekenningen van de regelingen in 2023 is een stabilisatie of lichte afname zichtbaar ten opzichte van 2022. Echter, ten opzichte van 2021 liggen de aantallen voor bepaalde regelen hoger.

6 Schuldhulpverlening

Op 1 juli 2023 trad de verkorting van de termijn voor zowel de wettelijke als de minnelijke schuldsanering in werking, zoals vastgelegd in de nieuwe wetgeving (Faillissementswet en Wet gemeentelijke schuldhulpverlening). Daarmee is de termijn van een schuldhulpverleningstraject ingekort van 36 naar 18 maanden. Deze verandering heeft als doel om snellere en effectievere ondersteuning te bieden aan mensen die te maken hebben met financiële moeilijkheden, waardoor zij eerder een stabiele financiële situatie bereiken.

In het eerste halfjaar van 2023 hebben 14 huishoudens in Wassenaar zich aangemeld voor een schuldhulpverleningstraject en in de tweede halfjaar 13 huishoudens. In totaal hebben 27 huishoudens zich aangemeld in 2023 voor het schuldhulpverleningstraject. Dit is gelijk aan 2022.

Tabel 4 Aantal nieuwe aanmeldingen Schuldhulpverlening Gemeente Wassenaar

	2022	2023
Januari	4	3
Februari	0	3
Maart	1	2
April	1	0
Mei	2	4
Juni	2	2
Juli	2	3
Augustus	1	1
September	3	2
Oktober	3	3
November	6	2
December	2	2
Totaal	27	27

7 BUIG-budget

Het BUIG budget in 2023 bedraagt € 6.093.564. De uitkeringslasten inclusief loonkostensubsidies bedragen € 6.033.649. Het saldo van de baten en lasten van de BUIG in 2023 is € 60.000 voordelig. Omdat er in de begroting naast de rijksbijdrage en de lasten voor uitkeringen en de loonkostensubsidie met nog meer posten wordt gewerkt, wijkt het saldo in de begroting hiervan af. Per saldo is er in de jaarrekening 2023 (ten opzichte van de begroting na de najaarsnota 2023) dan ook geen afwijking te melden.